

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 2,434 รูป จำแนกเป็นพระสังฆาธิการระดับจังหวัดและอำเภอ 67 รูป ระดับตำบล 305 รูป และระดับเจ้าอาวาส 2,062 รูป¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 340 รูป การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan² ได้จำนวน 335 รูป แต่ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 340 รูป เพื่อความสะดวกในการคำนวณ จำแนกเป็นพระสังฆาธิการระดับจังหวัดและอำเภอ 10 รูป ระดับตำบล 42 รูป และระดับเจ้าอาวาส 288 รูป กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

¹สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, บัญชีสำรวจพระภิกษุ สามเณร ศิษย์ และวัด ประจำปี พ.ศ. 2552, หน้า 1-4.

²สมบุรณ์ ต้นชะ, วิทยาการวิจัย, (นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2545), หน้า 81-82,

(Multistage random sampling) เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่และตัวแปรที่ศึกษา โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งอำเภอทางคณะสงฆ์ของจังหวัดนครราชสีมา สังกัดมหานิกาย จำนวน 32 อำเภอ เป็น 5 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มอำเภอทางคณะสงฆ์ของจังหวัดนครราชสีมา¹ ซึ่งมีรายละเอียดการแบ่งกลุ่มอำเภอ ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโนนสูง อำเภอโนนไทย อำเภอขามสะแกแสง และอำเภอพระทองคำ

2) กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอเสิงสาง และอำเภอครบุรี

3) กลุ่มที่ 3 จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอด่านขุนทด อำเภอเทพารักษ์ และอำเภอขามทะเลสอ

4) กลุ่มที่ 4 มีจำนวน 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพิมาย อำเภอเมืองยาง อำเภอตำบะเมนชัย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอจักราช และอำเภอห้วยแถลง

5) กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอดง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอสีดา อำเภอประทาย อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอแก้งสนามนาง และบ้านเหลื่อม

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวแทนอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา จาก 5 กลุ่มอำเภอ สุ่มเลือกมา กลุ่มละ 1 อำเภอ โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเจาะจงและจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอปักธงชัย อำเภอปากช่อง อำเภอพิมาย และอำเภอประทาย

ขั้นที่ 3 สุ่มเลือกวัดจาก 5 อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 วัด โดยใช้การคำนวณตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างวัดในแต่ละอำเภอ ดังต่อไปนี้

1) อำเภอเมืองนครราชสีมา	จำนวน 75 วัด
2) อำเภอปักธงชัย	จำนวน 62 วัด
3) อำเภอปากช่อง	จำนวน 94 วัด
4) อำเภอพิมาย	จำนวน 56 วัด
5) อำเภอประทาย	จำนวน 53 วัด

¹พระเมธีสุตาภรณ์, ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา และรองเจ้าคณะอำเภอปากช่อง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2552.

ขั้นที่ 4 จากสัดส่วนของวัดในแต่ละอำเภอ ตามขั้นที่ 3 เลือกพระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาสวัดๆ ละ 1 รูป รวมเป็น 340 รูป เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับของพระสังฆาธิการ ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) พระสังฆาธิการระดับจังหวัดและอำเภอ จำนวน 10 รูป
- 2) พระสังฆาธิการระดับตำบล จำนวน 42 รูป
- 3) พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส จำนวน 288 รูป

มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่างของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับเจ้าอาวาสในแต่ละอำเภอ

กลุ่มที่	ชื่ออำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		จจ./จอ.	จต.	จร.	จจ./จอ.	จต.	จร.
1	เมืองนครราชสีมา	4	20	129	3	8	64
2	ปักธงชัย	3	22	101	2	9	50
3	ปากช่อง	3	28	161	2	12	80
4	พิมาย	2	16	96	1	7	48
5	ประทาย	3	14	92	2	6	46
	รวม	15	100	579	10	42	288
			694			340	

3.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบคำตอบเดียว ถามเกี่ยวกับพรรษา วุฒิการศึกษา สมณศักดิ์ และตำแหน่งการปกครอง

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 12 ข้อ ด้านการรับฟังปรึกษาหารือ จำนวน 12 ข้อ ด้านการเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาท จำนวน 12 ข้อ ด้านการให้ความร่วมมือ จำนวน 12 ข้อ และด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

3.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดถึงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535¹ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553² และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540³
2. สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวความคิด ขอบข่าย และตัวแปรที่ต้องการศึกษาโดยยึดตามแนวการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. นำร่างเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ช่วยตรวจสอบและแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย
 - 4.1 พระเมธีสุตาภรณ์ ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายบริหาร
 - 4.2 พระครูสังฆรักษ์สมจิตร พุทธิวิริโย ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์

¹พระธรรมนูญวัดโสภณ [วรวิทย์], วิทยาพระสังฆาธิการ เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 74-94.

²ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, หน้า 6-33.

³ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540, หน้า 24-43.

- 4.3 พระมหาคำทิม ฐิริสิโล ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตนครราชสีมา
- 4.4 พระมหาสุพร ธรรมรชิต ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
5. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเท่ากับ 0.8963 การรับฟังปรึกษาหารือเท่ากับ 0.9605 ด้านการเข้ามามีบทบาทเท่ากับ 0.9260 ด้านการให้ความร่วมมือเท่ากับ 0.9286 ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจเท่ากับ 0.9412 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9793
8. ปรับปรุงเครื่องมือให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ถึงพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือจากพระสังฆาธิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากพระสังฆาธิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมาด้วยตนเอง ระหว่างเดือน มิถุนายน ถึงเดือน สิงหาคม 2553 ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.5 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปประมวลผลโดยวิธีการทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยการกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวของบุญชม ศรีสะอาด¹ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในส่งเสริมการจัดการศึกษา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในส่งเสริมการจัดการศึกษา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในส่งเสริมการจัดการศึกษา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในส่งเสริมการจัดการศึกษา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในส่งเสริมการจัดการศึกษา น้อยที่สุด

5. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษา และสมณศักดิ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t – test)

6. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่งการปกครอง เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ก็ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe

7. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด โดยได้นำเสนอในรูปแบบของความเรียงเป็นรายข้อ

¹บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2535),